

Nr 189.

Ankom till riksdagens kansli den 27 maj 1919 kl. $\frac{1}{2}$ 3 e. m.

Utlåtande, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående understöd för uppförande av bostadshus med smålägenheter jämte i ämnet väckta motioner. (4:e avd.)

I den till riksdagen den 9 januari 1919 avlåtna proposition nr 2 om tilläggsstat till riksstaten för år 1919 har Kungl. Maj:t under sjätte huvudtiteln, punkt 20, föreslagit riksdagen att, i avvaktan på den proposition, som kunde komma att i ärendet avlåtas, till understöd för uppförande av bostadshus med smålägenheter på nämnda tilläggsstat beräkna ett förslagsanslag, högst, 2,000,000 kronor.

Sedermera har Kungl. Maj:t i en till riksdagen den 7 mars 1919 avlåten proposition (nr 239), vilken för förberedande behandling hänvisats till statsutskottet, under åberopande av propositionen bifogat utdrag av statsrådsprotokollet över civilärenden för samma dag, föreslagit riksdagen att på tilläggsstat för år 1919 anvisa ett förslagsanslag, högst, 2,000,000 kronor att i huvudsaklig överensstämmelse med de i statsrådsprotokollet angivna grunder användas till understöd för uppförande av bostadshus med smålägenheter.

Beträffande utredningen i ämnet får utskottet hänvisa till åberopade statsrådsprotokollet.

I sammanhang med förevarande proposition har utskottet till behandling förehaft två inom andra kammaren väckta motioner, den ena, nr 48, av herr *E. Hage m. fl.*, som hemställt, att riksdagen måtte anslå till understöd för uppförande av bostadshus med smålägenheter på tilläggsstat för år 1919 ett förslagsanslag av högst 8,000,000 kronor; samt den andra, nr 108, av herr *E. Fast*, som hemställt, att riksdagen måtte besluta att på 1919 års tilläggsstat till Kungl. Maj:ts förfogande anvisa ett förslagsanslag av 6,000,000 kronor, att användas i huvudsaklig överensstämmelse med i Kungl. Maj:ts proposition nr 339 till 1918 års lag-

tima riksdag angivna grunder till understöd för uppförandet av bostadshus med smålägenheter.

I fråga om de skäl, motionärerna anført till stöd för sina framställningar, får utskottet hänvisa till motionerna.

För bidrag till uppförande av bostadshus med smålägenheter har riksdagen tidigare ställt till Kungl. Maj:ts förfogande sammanlagt 7,000,000 kronor eller 4,000,000 kronor för år 1917 och 3,000,000 kronor för år 1918. Enligt de i propositionen återgivna preliminära beräkningarna hava dessa anslag möjliggjort byggandet av omkring 11,000 eldstäder, motsvarande närmare en tredjedel av det beräknade totala bostadstillskottet i städer och stadslänkande samhällen under åren 1917 och 1918. Härvid har statsbidrag sålunda utgått med i genomsnitt 640 kronor per eldstad.

Även om det torde kunna förväntas, att de lättnader i dyrtidens tryck, som redan i åtskilliga avseenden kunna förmärkas, skola göra sig gällande även på byggnadsverksamhetens område, lärer det icke vara antagligt, att i fråga om bostadsproduktionen en så hastig återgång till normala förhållanden skall komma att äga rum, att staten nu helt skulle kunna undandraga den sitt stöd. Med hänsyn härtill har utskottet ansett sig böra förorda, att anslag för ändamålet jämväl för år 1919 lämnas. Utskottet, som sålunda härutinnan delar den av departementschefen uttalade uppfattningen, har ej heller med avseende å storleken av det äskade anslaget funnit anledning till erinran. Det nu föreslagna beloppet, 2,000,000 kronor, understiger visserligen med 1,000,000 kronor sistlidet års anslag. Emellertid synes den föreslagna minskningen, såsom av departementschefen framhållits, motiverad med hänsyn dels till det statsfinansiella läget, dels ock till önskvärdheten av, att anslag av statsmedel för ifrågasvarande ändamål successivt minskas för att snarast möjligt helt upphöra i den form, varom nu är fråga.

Utskottets
yttrande.

Av vad sålunda anförts följer, att utskottet icke ansett sig kunna biträda de motionsvis framförda kraven på anslag i större utsträckning än i propositionen föreslagits.

Beträffande grunderna för det ifrågasvarande understödet ansluter sig utskottet till den av departementschefen uttalade uppfattningen, att några avvikelser från vad som gällt beträffande fördelningen av 1918 års anslag icke böra ifrågasättas.

Under återopande av vad utskottet sålunda anført får utskottet hemställa,

att riksdagen med bifall till Kungl. Maj:ts förevarande proposition samt med avslag å herr Hages m. fl. och herr Fasts ovanberörda motioner, i vad de skilja sig från Kungl. Maj:ts förslag, må på tilläggsstat för år 1919 under sjätte huvudtiteln anvisa ett förslagsanslag, högst, 2,000,000 kronor att i huvudsaklig överensstämmelse med de i statsrådsprotokollet över civilärenden den 7 mars 1919 angivna grunder användas till understöd för uppförande av bostadshus med smålägenheter.

Stockholm den 27 maj 1919.

På statsutskottets vägnar:

S. H. KVARNZELIUS.

Närvarande: Se under utlåtande nr 187.

Reservation:

av herrar *A. C. Lindblad*, *J. B. Eriksson* i Grängesberg, *A. Anderson* i Råstock, *P. A. Hansson* i Stockholm och *J. Nilsson* i Malmö, vilka ansett, att utskottets yttrande och förslag bort hava följande lydelse:

»Även om — — — — —
sitt stöd. Med hänsyn härtill och i betraktande jämväl av de tillfredsställande resultat, som enligt redan vunnen erfarenhet synas hava uppnåtts med de tidigare av statsmakterna för ifrågavarande ändamål lämnade bidragen, har utskottet därför ansett sig böra förorda, att anslag för ändamålet jämväl för år 1919 lämnas.

Inför de alldeles särskilda svårigheter bostadsfrågan vållar ett stort antal kommuner och med hänsyn till, att den undersökning om industriens och arbetsgivarnes bidragsplikt, som fjolårets riksdag ifrågasatte, ännu icke kunnat föreläggas riksdagen, har utskottet dock ansett sig böra förorda, att anslaget höjes med 1,000,000 kronor utöver vad Kungl. Maj:t föreslagit, eller till samma belopp som sistlidet års anslag.

Beträffande grunderna — — — — —
böra ifrågasättas.

Under åberopande av vad utskottet sålunda anfört får utskottet hemställa,

att riksdagen, med anledning av Kungl. Maj:ts förevarande proposition samt herr Hages m. fl. och herr Fasts ovanberörda motioner, må på tilläggsstat för år 1919 anvisa ett förslagsanslag, högst, 3,000,000 kronor att i huvudsaklig överensstämmelse med de i statsrådsprotokollet över civilärenden den 7 mars 1919 angivna grunder användas till understöd för uppförande av bostadshus med smålägenheter.
